

MIRON RADU PARASCHIVESCU – IUBIRI ȘI EROTISM

Jurnalul unui cobai cuprinde un punct de vedere al erotismului din interior în perioada cea mai intensă (1940-1959), începând cu marea iubire pentru Loti – Șarlota David Segal, prima soție, și terminând cu Elena Târșoagă, ultima soție. Dacă referirile la Loti izbesc prin multitudine, intensitate, obsesie și trăinicie cele la Elena Paraschivescu lipsesc cu desăvârșire. Ca și în cazul altor mari seducători, Hemingway, de exemplu, ultima rămâne cu averea, prima cu nemurirea...

E destul de probabil ca un psihanalist să găsească în căutările erotice un complex matern, complexul Oedip. Asemenea înaintașului său balcanic, Anton Pann, în a cărui descendență spirituală se așeza, Miron Radu Paraschivescu a experimentat și a explorat feminitatea în toate variantele. Loti, Hilda, Elfride Rotschild, Margareta Sterian, Dana, Aneta, Maria-Ahgela, Gina, Catella, Mary, Beatrice, Rozia, Magdalena Rădulescu, Judith, Carla, Angela, Reni, Eliza, Aura, Irene, Teșca, Geta, Florina, Natașa, Florica Popovici, Florica Gruia, Sidonia Drăgușanu, Daisy, Lia, Cornelia, Tilda, Zini, Roxana, Mariana, Mioara..., „necunoscuta din Brașov”, țigănci, prostituate...unele celebre, altele anonime. Nu doar o enumerare simplă, ci o parte din femeile care au trecut prin viața lui Miron Radu Paraschivescu. Însemnări precum aceasta din decembrie 1950: „Ezitățile cu Irene – șocol tonului plictisit al Teșcăi. Până când am dat 3500 pe ciorapi pentru Irene – și atunci ezitățile s-au terminat. Indispoziția de la Teșca stăruia ca o amintire până s-a șters cu totul. Dar mai era și Geta...” sunt frecvente și vorbesc despre instabilitatea în dragoste a lui Miron Radu Paraschivescu. El nu poate să fie fidel. Se autoanalizează cu luciditate și vrea sincer să-și înțeleagă aceste porniri: „E interesant pentru mine să constat că orice femeie de care mă apropii, mă solicită nu atât prin frumusețea, grația, senzualitatea ei, ci prin inteligența sau prin posibilitatea pe care o are de a comunica inteligenței mele. E adevărat că, odată prins într-o comunicare de inteligență, ajung să doresc și sexual o femeie”(14 martie 1940).

Ar fi interesant de urmărit această predispoziție a lui MRP într-o paradigmă culturală și filosofică menită să-l fixeze într-un sistem de referință căci omul este o zeitate înlănțuită de circumstanțe – interioare, exterioare ființei sale.

În istoria umanității, dragostea a evoluat întotdeauna ca sentiment dominant în toate epocile între contingentă și transcendentă, între materialitate și spiritualitate, între carne și spirit. Polimnicul și uranicul, *iubirea corporalistă* și *iubirea curtenească* modelează două orizonturi în care omul se instalează, definindu-se ca ființă în raport cu

ceva care o transcende sau o ține înlănțuită în carnalitatea ei.

După sugestia lui Gabriel Liiceanu (**Despre seducție**, Humanitas, București, 2008), putem privi această istorie ca „istoria împletirii spiritului și a cărnii”, dar și ca „luptă dintre carne și spirit”(p. 25), „traseul spiritual” având cinci secvențe: „*spiritul învinge carnea*”, idee ilustrată de Platon, creștinism, poezia trubadurilor (*amour courtois*); „*spiritul în echilibru cu carnea*” – Romeo și Julieta, iubirea dintre Martin Heidegger și Hannah Arendt; „*carnea învinge spiritul dinăuntrul lumii spiritului*” – poveștile **Decameronului** lui Boccaccio; „*carnea învinge spiritul: senzualitatea pură*” - Don Juan; „*spiritul își ia revanșa*” prin cultură ilustrând „*senzualitatea spiritului*”(G. Liiceanu, op.cit., p. 25).

În ce secvență culturală ar putea fi încadrat Miron Radu Paraschivescu? A fost el un Don Juan, încarnând „senzualitatea pură” sau doar un priapic cu un libido insașiabil, un libertin anarhic și amoral ale cărui excese erotice oripilau pe cunoscuți prin absența oricărei autocenzuri? Ca *seducător*(în sensul pe care-l atribuie G. Liiceanu termenului), el are, uneori, generozitatea celui care *ia-de-o-parte*, deschizând și conștientizând asupra destinului celui sedus. Le-a purtat noroc femeilor pe care le-a sedus(toate „au ajuns bine”), dar are și cinismul celui care seduce pentru binele propriu, fără preocupare de morală. „Seducția divină” și „seducția demonică” se manifestă într-o egală pondere în comportamentul său erotic în funcție de implicarea sa profundă sau superficială, de interesul afectiv pentru cel sedus.

În experimentele sale erotice, iubirea adevărată, ca modalitate de transcendere a existenței profane, *spiritul* și *carnea*, aflându-se într-un oarecare echilibru, căci niciodată *iubirea curtenească*, *uranicul* nu prevalează asupra *iubirii corporaliste*, *polimnicului*, se manifestă în două momente ale vieții sale: Loti (Șarlota David Segal, prima soție) și Magdalena Rădulescu. Ar putea fi privită din acest punct de vedere și Elena Paraschivescu, ca ipostază a maternității, ultima soție și mama unicului fiu al lui Miron Radu Paraschivescu, Andrei Paraschivescu, dar intenția de a o *madoniza* nu apare. Instituția căsătoriei nu presupune în mod obligatoriu pentru Miron Radu Paraschivescu și dragoste. Căsătoria cu Sidonia Drăgușanu, Mioara Barbu, Mariana Popescu a putut avea alte motivații – teama de singurătate, dorința de a avea un copil – dar nu și dragostea.

Niciodată *tranzitivitatea* iubirii nu înseamnă abandonarea totală a eului personal și/sau exacerbarea interesului constant pentru binele, confortul celuiilalt.

Niciodată Miron Radu Paraschivescu nu se uită pe sine, nu se abandonează erosului sau femeii pe care o seduce/iubește. *Plăcerea*, confortul lui afectiv și erotic contează mereu. Iubirile lui sunt tutelate de acest hedonism care-l face să fie nu numai egoist, dar egocentric. Nu există un echilibru între materialitate și spiritualitate, dar nici un abandon total și absolut de o parte sau de alta.

El ilustrează, cred, *senzualitatea pură*, întrupată de Don Juan, arhetip și model cultural, așa cum rezultă el în viziunea lui Kierkegaard prin fuziunea dintre Don Juan al lui Moliere și Don Giovanni al lui Mozart. Ca și acest Don Juan, el exclude tranzitivitatea iubirii din scenariul erotic.

O întreagă fenomenologie a iubirii se regăsește în *aventurile* lui galante, în experimentele erotice dar toate sunt reducibile la prototipul seducătorului Don Juan. Asemenea acestuia, MRP „*nu stă niciodată*, «nu are stare»” (G. Liiceanu, op.cit., pp. 210+urm), iar acest „dinamism cu alură patologică” face din el „alergătorul profesionist”, „cel care trece de la o femeie la alta”. El concepe iubirea ca schimbare permanentă. *Tout le plaisir d'amour est dans le changement* e un principiu care i se poate aplica și lui. În acest „heracliteism erotic” nu au loc nici constanța, nici fidelitatea.

Esența erotismului fiind schimbarea care produce plăcerea prin chiar acest *changement* – aria de manifestare, spațial și temporal, este infinită. Prin urmare, nu există „diferențe de ordin finit”, adică, nu există restricții de vârstă, condiție socială, educație. MRP a „iubit” femei de toate vârstele, mai în vârstă sau mai tinere decât el, țigănci, prostituate etc. cu o generozitate afectivă egală cu cantitatea de plăcere pe care o sconta. Ca și Don Juan, el este fascinat „de tot ce este femeie, indiferent de loc, vârstă sau rang social”, deoarece „orice femeie e bună pentru a pune în mișcare și a întreține combustia inimii ardente a lui Don Juan” (idem, p. 212).

În această schimbare, generată de nerăbdarea lui „încă și încă”, putem decela un *scenariu al vânătorii*, un joc cu propensiuni ludice, în care femeia e vânatul de preț pentru a întreține un etalon al virilității bărbatului. Ritualul menține etapele clasice: perioada *vânării*, cucerirea treptată, lentă/rapida progresiune către țel, „viziunea obstacolelor care cad unul câte unul” (ibidem). Sentimentul trăiește doar în etapele premergătoare și se stinge în momentul împlinirii în act, momentul *înfăptuirii*.

Asemenea lui Don Juan, MRP este un cuceritor care pleacă „în clipa în care cetatea și-a deschis porțile”, „ticăloșia” lui rezidând în acest contratimp „între părăsire și momentul totalei relaxări a victimei dispuse să primească totul când de partea cealaltă nu mai e nimic de dat” (idem, p. 214). O deosebire există, totuși: spre deosebire de model care seduce și abandonează, dar nu se fixează niciodată prin căsătorie, deși le promite mereu, această promisiune făcând parte din strategia lui erotică, MRP s-a *fixat* de cincisprezece ani, fără să învețe lecția fidelității și a constanței. Rămâne un Don Juan și când este căsătorit. Mariajul nu este un obstacol. În acest mod original, el ilustrează donjuanismul ca „impaciență a dorinței”, „pasiune revărsată peste lume”, „trecere năvalnică de la o cucerire la alta” (ibidem, p. 216).

Trebuie „judecate” aceste excese ale lui MRP? Și cum? Aplicăm termenii moralei comune sau le privim într-o perspectivă mai largă care ține de mecanisme subtile și profunde de *funcționare* prin care haosul poate fi ordonat? *Povestea* lui MRP, ca și aceea a lui Don Juan, nu poate fi judecată în termeni morali, ci doar *estetici*, de raportare la senzație, la sentiment, la trăirea în funcție de acestea. El este un intuitiv mai mult decât un cerebral. MRP nu este un *seducător*, în sensul dat de G. Liiceanu, ci un cuceritor.

Văzut ca un *estetician*, fără sensul tehnic al cuvântului, acela de iubitor al frumosului, MRP trăiește lumea la nivelul sensibilității, al simțurilor, al „spiritului cărnii”, menținându-și existența la tensiunea sensibilului (a simțurilor), a senzualității (a dorinței, a eroticului).

În ființa lui se confruntă *carnea* cu *spiritul*, iar conflictul dintre ele poate fi urmărit în povestea iubirilor relatate chiar de el în **Jurnalul unui cobai** într-o perspectivă subiectivă și autoreferențială. El ilustrează o ipostază proprie culturii europene – *comportamentul nediferențiat al sensibilului*, care se consumă în „fulgurația clipei” și în care păcatul „nu pătrunde”, căci spiritul propriu cărnii este *senzualitatea pură*. E, în același timp, un mod de viață *trăirist*, un model cultural instituit după Primul Război Mondial în care frenezia, paroxismul, negarea valorilor constituite țineau individul departe de *teroarea istoriei*.

Forța vieții ca senzualitate se exprimă ca „vibrație continuă a cărnii”, ca „dorință afirmată sub forma palpului vital”. Don Juan seducea femeile din plictiseală, *gratuit*, MRP pentru a se salva de *boala secolului*.

Nefiind un *seducător* căci nu are fascinația cuvântului, rămânând un intuitiv modelat de *senzații* și *simțuri*, și nu un cerebral, el este *dorință pură, activă*, cucerind prin „emanațiile” dorinței înseși. Seducția lui se manifestă ca „exersare continuă a forței sale de atracție”, nu ca spectacol al inteligenței – de unde nevoia, plăcerea inventarierii, repetarea și repetiția, ștergerea „diferențelor de ordin finit”. Problema lui este că „trăiește nemurirea ca neodihnă a cărnii, ca spirit nemuritor al ei” (G. Liiceanu, op.cit., p. 230). El nu-și raportează iubirile la trecut sau la viitor, așadar, *nu se poate îndrăgosti*, dar poate mima dragostea ca în cazul lui Loti pe care începe să o iubească după ce îl părăsește, sau Magdalena Rădulescu pe care o iubește pentru că ea îl respinge...

Dacă Don Juan nu e lichidat ca ticălos, ci ca agent al senzualității pure, ca triumf al cărnii care a uitat de spirit într-o epocă rigidă care o repudiază, MRP *se sinucide*, murind câte puțin cu fiecare experiență erotică datorită imposibilității de a se transcende. În cazul său *carnea învinge mereu spiritul*. Atunci când ele par în echilibru, priapismul clamat de el însuși îl trădează. El este prizonierul lui însuși, al sexualității sale excesive, nu un apostol al iubirii, ci o cocotă de lux care ademenește pentru a seduce în spațiul privat al plăcerii.

Senzualitatea pură de tip Don Juan nu ajunge stadiul senzualității spiritului. Cumplitul sentiment al ratării poate fi privit și ca efect al acestei nepotriviri. Chiar iubirile lui stau sub semnul ratării ceea ce antrenează caruselul schimbărilor într-o frenezie în care hedonismul este efortul continuu de a se abstrage și de a (se)uita.